

KODEKS TUŽILACKE ETIKE¹

UVOD

Ovaj kodeks razrađuje temeljne standarde etičkog ponašanja tužilaca u Bosni i Hercegovini. Svrha ovog kodeksa je da pomaže tužiocima kada su suočeni sa etičkim i profesionalnim dilemama, a izvršnoj i zakonodavnoj vlasti i javnosti da bolje razumiju i podrže pravosuđe.

Tužioci imaju ključnu ulogu u sprovođenju pravde u krivičnim predmetima i slobodu da nepristrasno odlučuju na osnovu zakona i dokaza, čime jačaju povjerenje javnosti Bosne i Hercegovine u integritet pravosudnog sistema.

ETIČKI PRINCIPI

1. NEZAVISNOST

Nezavisnost pravosuđa predstavlja preduslov za vladavinu prava. Tužilac obavlja tužilačku funkciju nezavisno, na osnovu zakona i vlastite procjene činjenica, podržavajući nezavisnost pravosuđa sa individualnog i institucionalnog aspekta.

Primjena:

1.1 Tužilac je nezavisan u rasuđivanju i svoju funkciju obavlja u skladu sa Ustavom i zakonom.

1.2 Tužilac ne smije imati neprikladnih veza sa zakonodavnom i izvršnom vlasti, niti dozvoliti uticaj sa njihove strane, tako da javnost mora imati predodžbu o nepostojanju takvih veza ili uticaja.

1.3 Tužilac podstiče i podržava mehanizme i mjere zaštite, koje imaju za cilj održavanje i jačanje institucionalne i operativne nezavisnosti pravosuđa.

1.4 Tužilac promoviše visoke standarde tužilačkog ponašanja u cilju jačanja povjerenja javnosti u pravosuđe.

2. NEPRISTRASNOST

Tužilac obavlja svoju funkciju i tretira sve strane u postupku bez favorizovanja, pristrasnosti i predrasuda, poštujući pretpostavku nevinosti. Nepristrasnost se odnosi ne samo na odluku, nego i na postupak donošenja te odluke.

---

¹ "Službeni glasnik BiH", br. 13/06 i 32/15.

Tekst koji je **boldiran** je dopuna Kodeksa objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 32/15.

Primjena:

2.1 Tužilac se ponaša u tužilstvu i van tužilstva, na način da održava i unapređuje povjerenje javnosti i ostalih učesnika u postupku u njegovu nepristrasnost kao i pravosuđa u cjelini.

2.2 Tužilac se ponaša, u svojim privatnim i službenim poslovima, na takav način da prilike koje bi iziskivale njegovo izuzeće, svede na najmanju moguću mjeru.

2.2.1. Tužilac može učestvovati u građanskim, dobrotvornim i vjerskim aktivnostima, pod slijedećim uslovima:

(a) da izbjegava svaku aktivnost ili vezu koja bi se mogla nepovoljno odraziti na njegovu nepristrasnost ili bi ga mogla omesti u vršenju tužilačke funkcije;

(b) da ne koristi prestiž svog položaja za prikupljanje sredstava, osim u tužilačke ili dobrotvorne svrhe;

(c) da ne daje pravne, niti savjete u vezi finansijskih ulaganja.

2.2.2. Tužilac se uzdržava od članstva u grupama i organizacijama, ili učešća u javnim diskusijama kojima se, po mišljenju javnosti, podriva povjerenje u nepristrasnost tužilaca

2.2.3. Tužilac neće:

(a) biti član političkih stranaka;

(b) prisustvovati političkim skupovima i manifestacijama;

(c) davati priloge političkim strankama ili kampanjama;

(d) javno učestvovati u kontroverznim političkim diskusijama, osim po pitanjima koja se direktno tiču rada tužilstva, nezavisnosti pravosuđa ili fundamentalnih aspekata sprovođenja pravde;

e) potpisivati peticije koje bi mogle imati uticaja na neku političku odluku.

2.2.4. Tužilac se uzdržava od ponašanja koje bi moglo kod javnosti izazvati utisak da je politički aktivan.

2.2.5. Tužilac će uzeti u obzir da bi politička aktivnost članova njegove uže porodice mogla imati uticaja na javnu predodžbu o njegovoj pristrasnosti, u kom slučaju će zatražiti izuzeće.

2.3 Tužilac u svojim ličnim odnosima s pripadnicima pravne profesije izbjegava situacije koje bi opravdano mogle izazvati sumnju u njegovu nepristrasnost.

2.4 Tužilac ne daje bilo kakav komentar u javnosti ili privatno, kako u vezi predmeta u kojem postupaju, tako i predmeta u kojem bi mogao postupati, a koji bi opravdano mogao izazvati sumnju u njegovu nepristrasnost.

2.5 Tužilac će zatražiti svoje izuzeće ako kod javnosti može stvoriti utisak da nije u stanju odlučivati o predmetu nepristrasno, kao i kada to sam ocijeni.

2.6 Tužilac vrši imenovanja vještaka i stručnjaka nepristrasno i na osnovu stručnosti, bez nepotizma i favorizovanja i odobrava pravičnu naknadu imenovanim licima u skladu sa vrijednošću pruženih usluga.

3. JEDNAKOST

Tužilac poznaje i poštuje različitosti u društvu, a koje se naročito odnose na rasu, boju kože, spol, vjersku pripadnost, nacionalno porijeklo, društveni stalež, invalidnost, starosnu dob, bračni status, seksualno opredjeljenje, socijalni i ekonomski status i druge kriterije, i odnosi se prema svim osobama s kojima ima profesionalne kontakte sa jednakim poštovanjem.

Primjena:

3.1 Tužilac, u obavljanju svoje funkcije, neće riječima niti ponašanjem pokazivati predrasude prema bilo kom pojedincu ili grupi, i osigurava jednak tretman učesnika u postupku.

3.2 Tužilac neće dozvoliti tužilackom osoblju i drugim licima koja su pod njegovim nadzorom, da bez opravdanog razloga različito tretiraju učesnike u postupku .

4. INTEGRITET I DOLIČNO PONAŠANJE

Tužilac se ponaša moralno, dostojanstveno i u skladu sa dignitetom funkcije koju obavlja.

Primjena:

4.1. Tužilac, kao predmet stalnog nadzora javnosti, slobodno i voljno prihvata ograničenja koja mu nameće funkcija koju obavlja.

4.2 Tužilac se ponaša na način da afirmiše povjerenje javnosti u integritet pravosuđa.

4.3 Tužilac, kao i svaki drugi građanin, ima pravo na slobodu izražavanja, misli, svijesti, vjeroispovijesti, udruživanja i okupljanja, ali da se u ostvarivanju tih prava, uvijek ponaša na takav način da očuva dignitet tužilacke funkcije, nepristrasnost i nezavisnost pravosuđa.

4.4 Tužitelj ne smije ispoljavati bilo kakvu vjersku, političku, nacionalnu ili drugu pripadnost za vrijeme vršenja službenih dužnosti.

4.5. Tužilac neće dozvoliti da njegovi finansijski interesi, kao i finansijski interesi članova njegove uže porodice, negativno utiču na dignitet funkcije koju obavlja.

4.6 Tužilac neće dozvoliti da njegovi porodični, društveni i drugi odnosi nedolično utiču na vršenje tužilačke funkcije.

4.7 Tužilac neće koristiti prestiž tužilačke funkcije, niti dozvoljavati drugima da ga koriste u privatne interese.

4.8 Povjerljive informacije, koje dobije prilikom obavljanja funkcije, tužilac neće koristiti niti otkrivati u svrhe koje nisu vezane za obavljanje tužilačke funkcije.

4.9 Tužilac može učestvovati u aktivnostima koje nisu direktno povezane sa obavljanjem tužilačke funkcije, ukoliko takve aktivnosti ne umanjuju dignitet funkcije ili se na drugi način ne miješaju u izvršavanje te funkcije u skladu sa ovim Kodeksom, kao naprimjer:

(a) pisati, predavati, podučavati i učestvovati u naučnim, kulturnim i stručnim aktivnostima vezanim za pravo, pravni sistem, te sprovođenje pravde;

(b) učestvovati na javnim raspravama, koje se odnose na pravo, pravni sistem i sprovođenje pravde;

(c) biti član vladinih komisija, odbora i savjetodavnih tijela, ako takvo članstvo nije u suprotnosti sa javnim utiskom o nepristrasnosti i političkoj neutralnosti tužilaca.

4.10 Tužilac može formirati ili biti član udruženja tužilaca, ili drugih organizacija koje zastupaju interese tužilaštva.

4.11 Tužilac i članovi njegove uže porodice neće tražiti niti prihvatati poklone, oporuke, pozajmice i druge usluge vezane za postupanje ili propuštanje u obavljanju tužilačke funkcije, niti će to svjesno dozvoliti tužilačkom osoblju ili drugima koji su pod njegovim nadzorom.

4.12 U skladu sa zakonskim propisima koji regulišu dužnost prijavljivanja poklona, tužilac može primiti simboličan poklon, nagradu ili korist, u skladu sa prilikom u kojoj se oni daju, pod uslovom da se taj poklon, nagrada ili korist ne mogu opravdano smatrati za pokušaj uticanja na tužioca u obavljanju njegove funkcije, ili na drugi način stvarati utisak u javnosti o pristrasnosti tužioca.

4.13 Tužilac neće dopustiti da pripadnik pravne profesije koristi njegovu kuću ili stan kao ured.

4.14 Tužilac će u obavljanju svoje funkcije u sudnici nosi propisanu togu i prikladno je odjeven u svim ostalim prilikama.

5. STRUČNOST I ODGOVORNOST PREMA POSLU

Tužilac održava visok nivo profesionalne sposobnosti i obavlja svoju funkciju stručno, savjesno, marljivo i efikasno.

Primjena:

5.1 Tužilacka funkcija ima prioritet nad svim ostalim aktivnostima tužioca.

5.2 Tužilac će posvetiti svoju profesionalnu djelatnost svojim dužnostima, koje uključuju ne samo obavljanje tužilacke funkcije, nego i ostale poslove relevantne za poslovanje tužilstva.

5.3 Tužilac stalno održava i unapređuje svoje znanje, vještinu i lične kvalitete, u cilju adekvatnog obavljanja tužilacke funkcije.

5.4 Tužilac prati relevantnu praksu u međunarodnom pravu, što obuhvata međunarodne konvencije i druge instrumente kojima se ustanovljavaju norme za zaštitu ljudskih prava.

5.5 Tužilac obavlja svoju funkciju na efikasan i zakonit način, u razumnom roku.

5.6 Tužilac obavlja svoju funkciju strpljivo, dostojanstveno i korektno, kako u odnosu prema učesnicima u postupku tako i u odnosu prema ostalim licima sa kojima dolazi u profesionalni kontakt i takvo postupanje zahtijeva i od ostalih koji su pod njegovim nadzorom.